

Aranyos textíliák

Barna Judit

*„Az arany olyan a pénzek közt,
mint a tudós: minden nyelven
beszél.” (Mikszáth Kálmán)*

Az arany a természetben elemi állapotban előforduló, a történelem kezdetei óta ismert, jellegzetesen sárga nemesfém, a periódusos rendszer 79. eleme. Vegyjele: Au. A nemesfémek „nemes” jelzőjüket azért kapták, mert értékes, egyedi és különleges tulajdonságokkal rendelkeznek, de azt csak mostanában tudtuk meg, hogy milyen új felhasználási területeit fedezte fel a textilipar.

Ipari anyag, ékszer, befektetés

Az arany története hosszú évszázadokon át egyben a pénz története is volt, és mindez megfordítva is igaz. Az, hogy ez a szépen csillogó sárga fém kapta az általános és időtálló értékmerő etalon kitüntetett szerepét, egyáltalában nem véletlen, mert ismert kémiai tulajdonságainak, szép küllemének, könnyű megmunkálhatóságának és főleg nehéz kitermelésének, előállításának következménye ez. Az arany nem oxidálódik, nehezen alakítható át kémiai vegyületté, viszont a vegyületek rendkívül könnyen redukálhatók színarannyá. Egyetlen fém, amely magas hőmérsékleten sem lép reakcióba az oxigénnel és a kénnel. Az arany a természetben rendszerint színállapotban található. A legjelentősebb aranylelőhelyek Dél-Afrikában, Oroszországban és Ausztráliában vannak, kinyerésének ősidők óta alkalmazott módja az aranymosás. Geológiai évmilliók alatt keletkezett – ezüsttel, rézzel és más fémekkel ötvözött formái – feltárt bányákból kerülnek a felszínre, vagy ma még titkosan rejtőznek a hegyek mélyén.

Azontúl, hogy a legfontosabb valutafém, az aranyat különböző területen alkalmazzák: gyógyászat, egészségügy, gyógyszerek készítésére, fogpótlásra, az elektromos ipar termoelemek, villamos érintkezők, híradástechnikai, átvitel-technikai gyártmányok készítésére használja.

Az arany a világ egyik legdrágább nemesfeme, egyre keresettebb. Nemcsak a felsorolt eszközök óriási mennyiségű gyártása igényli tonnaszámra, hanem különféle ötvözetait az időszámításunk előtti idők óta az ékszerkészítésben használják. Dekorativan csillogó fénye miatt mutatós és valóban nemes a kezünkön, nyakunkon, fülünkben, hordhatjuk több testrészünk ékeként, ezzel is emelve megjelenésünk fényét. Rudacska formában egy biztonságos trezorban ugyancsak jól mutat, ám akkor is nagy értéket képvisel, ha fizikailag nincs a birtokunkban. Az arany minden időben jó befektetés, különösen napjainkban, amikor ára rekordot rekordra dönt, mert lelőhelyei egyre csökkenő készleteket tartalmaznak.

Világújdonság a 24 karátos arany textil

Az 1950-ben alapított kézműves szabóság, az olasz La Sartoria De Chirico Milánóról nyugatra, Biellában működik. A cég harmadik generáció óta készít egyedi,

kézműves női és férfi öltözéket azzal az alapfilozófiájukkal, hogy egy embereket felöltöztetni művészet. A világ különböző országaiba látogatva személyes találkozókra pontos méretvétel, próba, és igazítás után készítik el a testalkatra szabott öltözéket. A cégnél minden kézzel készül. A ruhadarabok megalkotásánál figyelembe veszik a megrendelő személyiségét, foglalkozását, illetve az életvitelét, így napi mozgását is. Világviszonylatban kevés cég létezik, akik ilyen formában minőségi alapanyagokból készítenek, egyedi tervezésű, exkluzív kézműves alkotásokat. Képviselőik, magas szaktudású munkatársaik ellátogattak vevőikhez Brazíliába, Dubaiba, Monte Carloba, dolgoznak Moszkvában és Kijevben is. A cég textilgyártással és alapanyag fejlesztéssel is foglalkozik. Az általuk felhasználott minden alapanyag természetes szálból készül.

Idén ősszel Milánóban, nagyszabású bemutatón láthatta a közönség a világon egyedülálló 24 karátos arannyal szőtt textilt. A Ferrarival közös több éves fejlesztőmunkájuk eredménye az a speciális, tiszta hernyóselyemmel kombinált, 32 százalékan arany-szálat tartalmazó, rendkívül finom aranyszövet, amely kimondottan nagyon magas luxuskategória. A textíliák új generációja szinte ékszer a testünkön.

Fiatallító arany és hialuron a bőrön

Elképzeltető, hogy a jövőben 24 karátos arannyal átszőtt textíliából készült alsónemű viselésével vehetjük fel a harcot az évek múlásával. Ugyanis Sanghajban megrendezett Intertextile szakkiallításán mutatták be azt az innovatív szövetet, mely új korszakot nyithat a textíliák történelmében. A *Nylgold* nevű szövet működésének lényege – nagyon leegyszerűsítve –, hogy a benne található hialuronsav molekulák és a 24 karátos arany nanorészecskéi egy speciális nanostruktúrát hoznak létre. Ez az anyag a bőrrrel érintkezve méregtelenít, hidratál és bőrfiatallító hatást fejt ki. A textíliát kifejlesztő, 1923-ban alapított spanyol Nylstar cég első körben a fehérneműpiacon szeretne érvényesülni a fiatalító textillal, de a szövet elvileg használható lenne például alakformáló ruhadarabok, harisnyák, sport- vagy épp szabadidőruhák gyártásához is. A Nylgold a piac legfelső szegmensét célozza meg. Egyesül benne a luxus, a szépség és a fiatalító hatás. Az anyag a felső kategóriás márkák számára készült, melyek ki tudják használni a dizájnban rejlő különleges képességeket. Arról, hogy közelítőleg mennyibe is kerülne például egy ilyen szövetből készült alsónemű, egyelőre nem állnak rendelkezésre információk.

Aranyhálós pókselyem a kiállításon

A világ egyetlen, állattól származó, aranyszínű szálból készített textilanyagát, egy ritka pókselyemből szőtt szövetet mutattak be a londoni Victoria and Albert Museumban. A négy méter hosszú selyemszövet alapanyagát több mint egymillió aranyhálós selyempók (*Genus Nephila*) nőténye szolgáltatta. Nyolcvan ember összesen öt éven keresztül gyűjtötte be a vörös és sárgászöld színekben pompázó nyolclábúakat Mada-

gaszkár hegyvidéki területein. Az arany színű brokát-szövet elkészítése négy évet vett igénybe. A múzeum szakértői szerint utoljára az 1900-ban tartott párizsi világ-kiállításra készítettek pókselyemből szőtt textilt, ám a szövet azóta megsemmisült. Az elmúlt több mint egy évszázad után most először kerül ismét kiállításra egy ilyen drága kelme.

A pókselyemből készített szövetről szóló legkorábbi feljegyzés 1709-ből származik, amikor egy francia férfi, Francois-Xavier Bon de Saint Hilaire kesztyűket, harisnyákat és állítólag egy komplett ruhát készített belőle XIV. Lajos uralkodónak. Később, a 19. század elején egy Olaszországban dolgozó spanyol, Raimondo de Termeyer szőtt arany színben ragyogó harisnyákat Napóleon császárnak és egy kendőt az első feleségének, Joséphine császárnénak. A különleges szövet elkészítéséhez a pókokat minden reggel begyűj-

tötték egy speciális selyemfejő szerkezetbe, amelynek jól kiképzett kezelője egyzerre 24 pókkal foglalkozott. A hernyóselyem-készítéssel ellentétben, amely a gubókban lévő lárvák elpusztításával jár, a lefejt pókokat visszaengedték a vadonba. A selymet ezután csévékre tekerték a szövőműhelyben, ahol az értékes és különleges szál speciális tulajdonságait jól ismerő mesterek kezébe kerülve

készült el a látványos textíla.

Átlagosan 23 ezer pók szükséges egyetlen unciányi (28 gramm) selyemhez. Az aprólékos és munkaigényes előállítás miatt ezek a szövetek rendkívül ritkák és drágák. A fantasztikusan szép textilt egy Madagaskárban szőtt és hímzett, új arany körgallér társaságában állították ki 2012. januárjában a Victoria and Albert Museumban.